

Møte Polarsirkelrådet 1. desember 2023

Protokoll fra møte 1. desember Meyergården, Mo i Rana kl. 10-1430

Følgende møtte:

Sekretariat			NNKALLT	MØTT
Kjell-Idar Juvik	POLARSIRKELRÅDET	Sekretariatsleder	x	X
RANA				
Geir Waage (Ap)	RANA KOMMUNE	Ordfører	x	X
Johan Petter Røsvoll (Sp)	RANA KOMMUNE	Politiker	x	X
Robert Pettersen	RANA KOMMUNE	Rådmann	x	X
HEMNES				
Paul Asphaug (Sp)	HEMNES KOMMUNE	Ordfører	x	X
Mette Varem	HEMNES KOMMUNE	Politiker	x	X
Amund Eriksen	HEMNES KOMMUNE	Kommunedirektør	x	X
NESNA				
Hanne Davidsen (Ap)	NESNA KOMMUNE	Ordfører	x	X
Arnold Sjøteig (BFL)	NESNA KOMMUNE	Politiker	x	X
Lill Stabel	NESNA KOMMUNE	Rådmann	FF KS styremøte	X FRA KL. 12-1430
LURØY				
Håkon Lund (H)	LURØY KOMMUNE	Ordfører	x	X
Tarjei Østrem (Ap)	LURØY KOMMUNE	Politiker	x	X
Stian Skjærvik	LURØY KOMMUNE	Kommunedirektør	x	X
HATTFJELLDAL				
Sølvi Andersen	HATTFJELLDAL KOMMUNE	Ordfører	x	X
Harald Lie (Sp)	HATTFJELLDAL KOMMUNE	Politiker	x	X
Asbjørn Engum	HATTFJELLDAL KOMMUNE	Kommunedirektør	FF	FF
TRÆNA				
Trond Vegard Sletten (Ap)	TRÆNA KOMMUNE	Ordfører	x	X
Lena Holmen (Sp)	TRÆNA KOMMUNE	Politiker	x	X
Torild Fogelberg Hansen	TRÆNA KOMMUNE	Kommunedirektør	x	X

Kjøreplan:

- Kl. 10:00 Åpning av Møte ved avtroppende leder Paul Asphaug
Navneopprop, kort presentasjon av deltakerne
Godkjenning av Innkalling og saksliste
- Kl. 10:15 Velkommen til Rana v/Ordfører Geir Waage
- Kl. 10:25 Info om Polarsirkelrådet Samarbeidsavtale, organisering og praktiske ting, ny logo.
v/sekretariatsleder
- Kl. 10:35 Eksterne Orienteringer
Masterplan Helgeland v/ Cecilie Nordvik, RU
Status Helse Nord. v/ Geir Waage
- Kl. 12 Lunsj
- Kl. 12:40 Fortsettelse på saksliste
- Kl. 14:45 Møteslutt
- Kl. 1445-15 Møte i Representantskapet (ordførerne)**

Saksliste

R- 35/23 Protokoll

R- 36/23 Muntlige orienteringssaker

R- 37/23 Skriftlige referat- og orienteringssaker

R- 38/23 Opptak av ny kommune i IHIPR-Polarsirkelrådet

R- 39/23 Valg av Leder og Nestleder Polarsirkelrådet

R- 40/23 Saker fra Kommunedirektørforum (møte 30.11)

R- 41/23 Fylkestingsaker

R -42/23 Møteplan 2024

R- 43/23 Årsbudsjett for Polarsirkelrådet 2024

R -44/23 Forslag til uttalelse / innkomne saker.

R- 45/23 Eventuelt

Innkalling og saksliste godkjent.

Paul Asphaug ledet møte frem til etter sak 39/23 valg , nyvalgt leder Sølvi Andersen ledet møte fra sak 40/23.

Sølvi Andersen takket av Paul Asphaug for innsatsen som leder i 2 år i Regionrådet og overrakte blomster fra Polarsirkelrådet.

Nyvalgt representanter og representantene fra nytt medlem i Polarsirkelrådet Træna kommune ble ønsket ekstra velkommen.

Saksliste

Sak 35/23 Protokoll

Vedtak: Protokoll fra IHR møte Lurøy 31.mai og 1. juni 2023 vedtatt uten merknader.

Sak 36/23 Muntlige orienteringssaker

Fra Ordførerne:

Lurøy

Innvestering Lovund

Anbud ferger

Budsjett

Træna

Fergeanbudet , hybrid

Info om Gaia Salmon bygging på Træna

Nedgang innbyggertallet 3.kv

Vedtak om å bygge Hotell på Træna stort løft. Byggestart 2024

Nesna

Landbasert laks Langseth vågen

Havvind bygging

Økt innbyggertall i 2023

100 nye boliger

Bosett flyktninger, også enslige mindreårige

Etterlyser nye ferger, anbud fra 2026 ikke utlyst enda

Rana

Sykehus prosessen

Flyplass, status

Dypvannskai, status

Hemnes

Befolkningsutvikling positiv i 2023

Natre, venter på ny takst, forhandling om overtakelse av bygg

Vindmølleprosjekt Toven også i Hemnes, Nordic Wind

Søkt om å bli statlig Omstillingskommune

Hattfjelldal

Svikt i Bygge bransjen, permitteringer

Budsjett, grendeskoler

Bygging Mølnhusbekken kraftverk

Info fra Sekretariatet: (se vedlagt PP fra møte)

1. Regionutvikling AS, status

2. Regional Forskningsfond, Status søknad

3. Fot Ruter Oppfølgingsmøte anbud FOT-ruter.

- Foreløpig ruteprogram fra april.

4. Masterplan Nord-Helgeland

5. Visit Helgeland , strategimøte

6. Prosjekt Helgelands Ungdomsråd

7. Befolkningsutvikling SSB 3. kvartal 2023

8. Ny logo Polarsirkelrådet -innspill fra Polarsirkelrådet, avgjørelse gjøres av Representantskapet

Sak 37/23 Skriftlige referat- og orienteringssaker

- a.) Rana Kommune, Endring og omstillinger i Helse Nord, forventninger og anmodninger fra Rana Kommune
- b.) Uttalelse Havvind IHR
- c.) Europadager 23. november Mo i Rana, bidrag fra IHR , Program og påmelding
- d.) RU, høringssvar forsvarskommisjon
- e.) Helse Nord , Arbeidsgruppene innkallinger og referat, **ligger på deres hjemmesider**
- f.) Uttalelse fra Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmark Rådet til Helseministeren
- g.) Fot-rutene, oppslag RB , Presentasjon fra møte i SD 14. november
- h.) Offentlig høring – KVVU Nord-Norgebanen frist 15. januar 2024 – Hovedrapport
- i.) KVVU Nord-Norge Hoveddokument, Presentasjon fra overlevering
- j.) Offentlig Høring KVVU NN frist 1. feb 2024
- k.) Høring Strømprisutvalgets rapport frist 15 des 23
- l.) Møte SD 14 nov-23 om FOT-ruter, presentasjon
- m.) Widerøe -utkast tidtabeller fra 1. april 2024 FOT ruter Helgeland, **møte 13. desember**
- n.) Høstmøte MidtSkandia **Ny vara fra Polarsirkelrådet Sølvi Andersen**
- o.) Seminar, Fremtidens Nord-Norge – Kursen settes nå! Regionrådene i Nord-Norge inviteres med. **Drøftelse i møtet og enighet om at Polarsirkelrådet blir medarrangør.**

Sak 38/23 Opptak av ny kommune i IHIPR-Polarsirkelrådet

Træna Kommune har vedtatt å bytte regionråd og har sagt opp avtalen med Helgelandsrådet og gjort vedtak om å bli med i Polarsirkelrådet.

Vedtak:

Træna Kommune tas opp som medlem i Polarsirkelrådet (Indre Helgeland Interkommunalt Politisk Råd)som fullverdige medlemmer fra 1.12.2023.

Polarsirkelrådet vil da bestå av kommunene: Hattfjelldal, Hemnes, Rana, Nesna, Lurøy og Træna

Sak 39/23 Valg av Leder og Nestleder Polarsirkelrådet

Det skal velges leder og nestleder for 2 år. Det er en innarbeidet praksis med at ledervervene går på omgang mellom kommunene og der nestleder i en periode rykker opp som leder i den neste. Dagens leder er Ordfører i Hemnes Paul Asphaug med tidligere Ordfører i Hattfjelldal Harald Lie som nestleder

Endelig vedtak gjøres av Representantskapet iht. vedtektene.

Vedtak:

1. Følgende foreslåes som leder og nestleder i polarsirkelrådet for 2 år.

Leder: Sølvi Andersen - Ordførere Hattfjelldal

Nestleder: Håkon Lund - Ordførere Lurøy

2. Rekkefølge for rullering av verv som leder og Nestleder gjelder som følgende.

Hattfjelldal – Lurøy – Nesna – Rana – Træna - Hemnes Harald Lie som nestleder.

Sak 40/23 Saker fra Kommunedirektørforum (møte 30.11)

Leder i Kommunedirektørutvalget PR. Lill Stabel orienterte fra møte.

Hadde styremøte i Polarsirkelen Friluftsråd. Der ble Stian Skjærvik valgt som leder og Torild Fogelberg Hansen som nestleder.

Hadde også møt i Fosterhjem Helgeland, der deltar også Grane og Vefsn

Saker:

1. Notat fra møte 5 og 6 oktober,
2. Konstituering av Kommunedirektørforumet
-Valg av leder og nestleder
Rådmann i Nesna Lill Stabel valgt som Leder , Rådmann i Rana Robert Pettersen valgt som Nestleder
- 3 Møteplan 2024, forslag fra AU, Neste møte 7 feb kl. 17-20
4. Budsjett 2024, Forslag fra AU, ingen merknader
5. Invitasjon til deltagelse på øvelse Nordland 2024 , Foreslår at det blir felles øving for kommunene i Polarsirkelrådet. torsdag 1. februar
6. Status 110 Nordland
7. Helse Nord prosessen v/ KIJ, kommer høring 9, januar
8. Forslag på ny logo Polarsirkelrådet
9. Saker Polarsirkelrådet 1. desember
10. Digi Nordland info/status
11. HAF . Jobber med felles eierskapsstrategi
12. Info fra KDU-ledermøte Nordland v/ Lill
13. Visit Helgeland -Strategidokument status etter eiermøte, Strategi - Visit Helgeland.
14. Eventuelt,

Sak 41/23 Fylkestingsaker

AU har vedtatt å sende en delegasjon til fylkestingets samling i Bodø og har bedt om å få møte gruppene søndag og komiteer mandag.

Vedtak:

Følgende saker spilles inn fra Polarsirkelrådet.

- I) **sak 219/ 23 Finansiering av statlig infrastruktur. Støtte til flyplass i Rana**
- II) **sak 216/ 23 Årsbudsjett 2024 og Økonomiplan 24-27. Midler til Bustneslia**
- III) **sak 223 23 Høring – Konseptvalgutredning Nord-Norgebanen**
Legge til eget vedtakspunkt om Helgelandspendelen Trofors-Mosjøen-Mo
- IV) **Fergetilbud Nesna**

I) **sak 219/ 23 Finansiering av statlig infrastruktur. Støtte til flyplass i Rana**

Er innstilt på avslag fra fylkesrådet, Polarsirkelrådet ber om at de bidra med støtte på 33 millioner, alt. går i dialog med Rana Kommune og PLU for å se på alternative måter å bidra på.

Se egen uttalelse fra møte.

Fylkestinget må bidra til stor flyplass på Helgeland

Økt verdiskaping på Helgeland er viktig for Nordland og viktig for Norge. Bygging av ny stor flyplass i Mo i Rana legger til rette for utvikling av strategisk selvforsyning og eksport fra viktige industriverdikjeder på Helgeland innenfor, batteri, hydrogen, ammoniakk, andre grønne drivstoff (SAF) og sjømat – dette er viktig både for Norge og for Europa.

I tillegg åpnes Helgeland for turisme og reiseliv i en helt annen grad. Etableringen av ny stor flyplass på Helgeland har i høyeste grad nasjonale og internasjonale perspektiver, slik fylkesrådet i sin saksfremstilling fremhever at ny flyplass i Bodø har.

Polarsirkelen Lufthavnutvikling ble stiftet av lokomotivene i næringslivet på tvers av Helgeland fra Træna i vest til Hattfjelldal i øst for bygge en stor flyplass på en ny analysert tomt like øst for Mo i Rana sentrum – som var operativt egnet.

Avinor har anbefalt en rullebane på 2400 / 2700 meter (istedenfor 2200 meter) på den nye flyplassen på Helgeland for å sikre god regularitet. Regjeringens samfunnsøkonomiske analyser har også konkludert med at banen på Helgeland bør bygges 2400 / 2700 meter.

Helgeland er den eneste regionen i Nordland som ikke har tilgang på en lang rullebane – nå får vi endelig det. Selv om flyplassen har vært debattert lokalt er det likevel slik at nå får om lag ytterligere ¼ av Nordlands befolkning 1,5 time reisetid til en stor flyplass. Dette har stor positiv betydning for næringsutvikling og bosetting.

Regjeringen og Stortinget vedtok å finansiere en forlengelse, med et samlet kostnadsestimat på 132 millioner kroner, med ett lokalt og et statlig bidrag - med en halvpart på hver.

Rana kommune har forpliktet seg til å bidra med maksimalt 66 millioner kroner, og har bedt Nordland fylkeskommune om å dekke halvparten av dette. Næringslivet og Polarsirkelen Lufthavnutvikling er også bedt om å bidra økonomisk, men tilbakemeldinger er at næringslivet på Helgeland, som allerede har bidratt med 150 millioner i tilskudd til Avinor, ikke har kapasitet til å yte mere.

Polarsirkelrådet mener NFK bør dekke halvparten av de 66 millionene til rullebaneforlengelse, totalt 33 millioner fordi:

- Rana kommune, lokalt næringsliv og privatpersoner på Helgeland har allerede strukket seg langt og bidratt med totalt 600 millioner i tilskudd i tillegg til 80-90 millioner i planlegging for den nye lufthavna på Helgeland.
- Prinsipielt burde hele lufthavna vært finansiert av Staten, men når vi holder oss til realiteten har Stortinget besluttet at det må være lokale bidrag – akkurat som ved etableringen av den nye flyplassen i Bodø.
- NFK har et samfunnsoppdrag som samfunnsutvikler og tilrettelegger for næringsutvikling og bosetting. Transport og infrastruktur er en viktig del av dette. Å bidra med 33 millioner i denne saken vil bidra til å ivareta NFKs samfunnsoppdrag.
- NFK må av likhetsprinsipper bidra med tilskudd til ny lufthavn på Helgeland når NFK bidra med tilskudd og midler til ny lufthavn i Bodø.¹
- Rødøy, Lurøy, Nesna, Hemnes og Rana kommune har alle bidratt finansielt til prosjektet. Mere enn 400 bedrifter og 200 privatpersoner/familier har bidratt med finansiell støtte til prosjektet.
- Flere modeller har blitt presentert ovenfor regjeringa og Avinor på risikokapital, for eksempel Bodø med eiendom, men alle ble avvist. Kravet ble rene tilskudd på alle midler til Avinor. Og det ble i tolvte time økt med ytterligere 66 mill.
- Alle store aktører i reiselivsnæringen på Helgeland støtter opp om stor flyplass og arbeider sammen for å utnytte nye muligheter.

Dersom fylkestinget ikke bevilger 33 millioner i fylkestinget nå i desember 2023, vil Polarsirkelrådet oppfordre fylkeskommunen til å gå i dialog med Rana kommune og Polarsirkelen lufthavnutvikling om å bidra til destinasjonsutvikling og ruteutvikling knyttet til den nye flyplassen.

II) sak 216/23 Årsbudsjett 2024 og Økonomiplan 24-27

Ligger ikke inne midler til Bustneslia i Økonomiplanperioden 24-27 selv om det i RTP var prioritert oppstart med 100 mill. i perioden.

Polarsirkelrådet ber om at det legges inn oppstarts midler til Bustneslia i økonomiplanperioden 24-27.

III) sak 223/23 Høring – Konseptvalgutredning Nord-Norgebanen

Polarsirkelrådet ber om at Fylkestinget tar inn et punkt om styrking av Helgelandspendelen Trofors-Mosjøen-Mo i Rana i sitt høringsinnspill.

Forslag fra Polarsirkelrådet:

«KVU Nord-Norge anbefaler satsing på økt togtilbud på Nordlandsbanen med styrkinga av Helgelandspendelen Trofors- Mosjøen – Mo i Rana, som ett av tiltakene i tiltakspakken under programområde «bolyst – bli lyst). Fylkestinget støtter en slik satsing både for å binde arbeidsmarked og region bedre sammen og for styrking av reiselivet med forventning om prioritet i oppfølgingen.»

IV) Fergetilbud Nesna

Det skal nytt anbud ut for Nesna som skal gjelde fra 2026. Etterlyser anbudet og er bekymret for tilbudet frem til nytt anbud. Er ustabil drift i dag skaper problemer for barnehage, skole, næring og innbyggere. Delegasjon tar dette opp med Fylkestinget.

Sak 42/23 Møteplan 2024

Vedtak:

Utkast til møteplan vedtas med følgende endring.

Polarsirkelrådsmøte 4. oktober flyttes til 11. oktober på grunn av høstferie grunnskolene. (Kommunedirektørforum møte flyttes da til 10.oktober)

Sak 43/23 Årsbudsjett for Polarsirkelrådet 2024

Budsjett for 2024 vedtas av Representantskapet etter innstilling fra Polarsirkelrådet.

Vedtak:

1. Budsjettet for 2024 godkjennes med en nettoramme på kr. 1.716 225,- og fordeles slik pr. medlemskommune.

	Finansiering	40 %	60 %	SUM
	Folketall pr. 01.01.2023	Fast del	folketall	2024
Rana	25 980	114 415	747 361	861 776
Hemnes	4 459	114 415	128 271	242 686
Lurøy	1 852	114 415	53 276	167 691
Nesna	1 783	114 415	51 291	165 706
Træna	444	114 415	12 772	127 187
Hattfjellda	1 278	114 415	36 764	151 179
Sum	35 796	686 490	1 029 735	1 716 225

2. Træna sin andel til drift av Polarsirkelrådet reduseres med fratrekk for driftstilskudd til Helgelandsrådet for 2024(kr.-70 738). Differansen dekkes av forventet mindre forbruk i 2023.

Sak 44/23 Forslag til uttalelse / innkomne saker.

Vedtak:

1. Polarsirkelrådet støtter vedlagte høringsinnspill om Konseptvalgutredning for transportløsninger i Nord-Norge (KVU Nord-Norge) med tillegg om rv73 etter forslag fra Harald Lie. (uttalelse vedlagt.)

2. AU vurderer egen høringsuttalelse på NOU 2023:23 Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping.

Høring KVU Nord-Norge, sak 20/106842

Høringssvar fra Polarsirkelrådet KVU Nord-Norge.

Polarsirkelrådet er et interkommunalt Politisk Råd på Helgeland for kommunene Hemnes, Hattfjelldal, Rana, Nesna, Lurøy og Træna kommune.

Konseptvalgutredningen for transportløsninger i Nord-Norge (KVU Nord-Norge) får fram viktig kunnskap, spesielt om landsdelens økte strategiske betydning for den grønne omstillingen i Norge og sikkerhet og beredskap i NATO. I tillegg anbefaler Transportetatene og Avinor i hovedrapporten flere samferdselstiltak som kan bidra til å realisere vekstmuligheter og en mer positiv befolkningsutvikling i nord.

I Konseptvalgutredningen for transportløsninger i Nord-Norge (KVU Nord-Norge) vises det til at det er lange avstander i Nord-Norge. Det betyr lange reisetider på land og sjø for person- og næringstransporten. Spredt bosetting gir i store deler av landsdelen lavt markedsgrunnlag og det er utfordrende å utvikle effektive bo- og arbeidsregioner. Videre påpekes det at Transportsystemet i landsdelen er sårbart og det preges av manglende redundans, til dels lav standard og flaskehals. Mange transportetapper har utfordringer med rasfare, flom og krevende navigasjons- og værforhold. Disse utfordringene kan øke i takt med endringer i klimaet.

Manglende redundans kan ha konsekvenser for samfunnssikkerhet og beredskap og svekke forsvarsevnen. For flere hovedstrekninger i Nord-Norge er det få eller ingen omkjøringsmuligheter, og mange omkjøringsalternativer oppfyller ikke dagens krav til standard. Dette skaper uforutsigbare transporttider og økte transportkostnader. Det gir også et mindre forutsigbart og trygt transportsystem for innbyggerne. Ved å utvikle transportsystemet i Nord-Norge kan det gis vesentlige bidrag til å utnytte ressursgrunnlaget, gi økt samfunnssikkerhet og beredskap og gi flere lyst til å bo og bli i landsdelen. Utvikling av transportsystemet omfatter både rutetilbud, billettpriser og infrastruktur.

Polarsirkelrådet ber om at disse momentene vektlegges høyere når det skal prioriteres midler i kommende NTP.

Polarsirkelrådet har seks punkter som først og fremst kommenterer beskrivelser og anbefalinger som angår Helgeland og Polarsirkelrådets kommuner. Det som vektlegges er svakheter som bør rettes opp og løsninger som bør forbedres i endelig dokument og videre oppfølging i Nasjonal transportplan.

1. Satsing både på Nordlandsbanen og gjenværende E6 Helgeland

KVU Nord-Norge anbefaler et konsept for utvikling av transportsystemet som er kalt «forbedring av veg og jernbane». For Helgeland anbefales kun et «jernbanekonsept» med tiltak på Nordlandsbanen og tilsynelatende ingen utbedring av gjenværende strekninger av E6 de neste

tiårene. Konseptet for Helgeland står i kontrast til Salten der både Nordlandsbanen, Rv80 og E6 skal moderniseres, og Ofoten der det både skal satses på Ofotbanen, terminal og miljøtunnel i Narvik og E10 til Sverige.

Polarsirkelrådet vil spesielt trekke fram at E6 gjennom Rana og Hemnes har lange strekninger med utbedringsbehov, inkludert mye 60-sone, svak trafiksikkerhet og mangel på gang og sykkelvei. En viktig opplysning som ikke er tatt med i rapporten, er at Rana og Hemnes har de nest største pendlerstrømmene på tvers av kommuner i Nord-Norge etter Bodø og Fauske.

Polarsirkelrådet forventer derfor at KVVU Nord-Norge forbedres med et mål om at E6 Helgeland fullføres, noe som også var en forutsetning da kommunene stilte store økonomiske garantier for utbyggingene av E6 gjennom Helgeland. Det må gjennomføres en KVVU for gjenværende del av E6 Helgeland: Reinforshei – Mo i Rana – Finneidfjord.-Inkludere G/S veg Bjerka-Finneidfjord I notatet om tiltakspakken er det ikke satt av noen midler til dette, det må legges inn midler til en KVVU og til utbedringer.

2. Anbefalt satsing på Nordlandsbanen må følges opp i NTP

Polarsirkelrådet støtter anbefalingene om større investeringer i Nordlandsbanen fordelt med 6,5 mrd. kroner til investeringer som øker kapasiteten for flere tog og 6,4 mrd. kroner til å skifte ut fossil diesel med nullutslipps drift (elektrifisering inkludert delvis batteridrift).

Den største suksessen for gods på bane i Norge i senere tid er skapt på Nordlandsbanen. Tilbudet er doblet fra to til fire daglige godstog hver vei. Både sjømat og industriprodukter er flyttet fra vei til bane. Slik bidrar jernbanen allerede til å styrke eksportnæringenes grønne konkurransekraft. Nå har suksessen ført til overbelastning: Det er ikke plass til flere tog.

Polarsirkelrådet er opptatt av at KVVU Nord-Norges anbefalinger om satsing på Nordlandsbanen må legges til grunn for Nasjonal transportplan til våren og da som større investeringer i nær og ikke fjern framtid. Slik at våre eksport- og importbedrifter får det transporttilbudet de fortjener og til beste for klima, miljø, trafiksikkerhet og regional utvikling.

Der er det også viktig å rette opp sjøtransporten og havnenes manglende betydning i KVVU-Norge generelt og spesielt ASKO satsing på Nord-Norge-linjen Bodø – Tromsø, som også vil styrke Nordlandsbanens rolle i en grønn godskorridor mellom nord og sør.

3. Samhandling om regionalt tog- og kollektivtilbud

KVVU Nord-Norge anbefaler satsing på en togpendel Trofors- Mosjøen – Mo i Rana, ett av de synlige tiltakene i tiltakspakken under programområde «bolyst – bli lyst). Polarsirkelrådet støtter en slik satsing både for å binde arbeidsmarked og region bedre sammen og for styrking av reiselivet med forventning om prioritet i oppfølgingen.

Stor flyplass på Helgeland, finansiert av kommune, næringsliv og stat, gir grunnlag for kraftig vekst for reiseliv og turisme i hele regionen. I dag mangler imidlertid et godt og mest mulig sømløst kollektivtilbud slik at turistene kommer seg rundt i regionen.

Det bør fremmes et samarbeid mellom statlige transportetater, fylkeskommuner, kommuner og reiselivsbedriftene om bedre regionale kollektivløsninger. En slik samhandling bør skrives inn som et tiltak i oppfølgingen av KVVU-Norge.

4. Næringsviktige fylkesveier må prioriteres

Polarsirkelrådet støtter KVVU Nord-Norges vektlegging av fylkesveienes betydning og de store utbedringsbehov på fylkesvegnettet i nord. Samtidig er det viktig å se fylkeskommunal samferdsel som del av et større regionalt transportsystem og som del av korridorer til markedene.

I vår region er det spesielt viktig at særlig viktige næringsveier blir prioritert. Da i særdeleshet Fv. 810 Bustneslia som er eneste forbindelse mellom kyst og innland i vår region, som trafikkeres av

mer enn 2000 biler i døgnet. Og er en av de viktigste fylkesveiene i nord for laksefrakt. Nova Sea bygger nå et nytt lakseslakteri til 2 mrd. kroner som vil mer enn doble produksjon og frakt med blant annet elektrisk drevne laksetrailere på Fv 17 og Fv 810 til Nordlandsbanen. Utbedringen av Bustneslia vil også bidra til å gjøre denne strekningen mere robust som omkjøringsvei via Kystriksveien når E6 over Saltfjellet er stengt.

Polarsirkelrådet antar at KVVU Nord-Norge har tenkt utbedring av næringsviktige fylkesveier som del av tiltakspakkens programområde «Rikdom fra havet og andre næringer» (65 mrd. kroner).

Rana kommune forventer at Fv 810 og andre fylkesveier som er viktig for eksportrettet næringsliv, blir prioritert i oppfølgingen av KVVU Nord-Norge, og da helst øremerket i spleiselag mellom stat og fylkeskommune etter modell av ordningen for skredsikring av fylkesveier.

Polarsirkelrådet foreslår derfor at det settes av øremerkede midler i NTP som medfinansiering til en kraftig satsing på fylkesveier som er viktig for næringslivet, her har Polarsirkelrådet konkret pekt på Bustneslia som et slikt prosjekt.

5. De østvestlige transportveier inkludert E12 og rv73 kan bli livsviktige

E12 er i KVVU Nord-Norge omtalt som en av tre grensekryssende europaveier med viktig næringsfunksjon og oppgraderingsbehov (s 112).

KVVU Nord- Norge har delvis fanget inn den nye sikkerhetssituasjonen. Der et samlet Norden i NATO vil kreve bedre vei- og jernbaneforbindelser i nord mot Sverige og Finland og bedre omkjøringsmuligheter for gods, militært materiell og personell. (s 59).

Polarsirkelrådet vil peke på at mellom de to NATO-havnene i Trondheim og Narvik er det 90 mil med E6 inkludert ferje over Tysfjorden. Midt mellom de to NATO-havnene starter E12 som korteste vei fra isfri atlantehavshavn til de største byene nord i Sverige. Fra Umeå fortsetter E12 med ferje over Bottenviken til Vasa og videre til Helsingfors, den eneste båt/veiforbindelsen fra Sverige til Finland mellom Stockholm og Haparanda.

Den nye finske regjeringen har i sin regjeringsplattform prioritert utredning av fast forbindelse over Kvarken som et strategisk prosjekt, aktualisert av nye trusler fra øst og et samlet Norden i NATO. Kvarken er den grunne terskelen i Bottenviken mellom de store byregioner, Vasa på finsk og Umeå på svensk side. En bru/ fast forbindelse over Kvarken vil gjøre E12 til suverent raskeste vei fra norske atlantehavshavner via Umeå og Kvarken og til det sentrale Finland.

Polarsirkelrådet og kommunene på norsk side har lenge samarbeidet tett med svenske og finske naboer, blant annet med en felles transportstrategi for E12-regionen. Det er felles enighet på tvers av tre land at E12-korridoren vil få en økende betydning både for det nordiske grønne industribeltet (Helgeland, Västerbotten, Österbotten) og for beredskap og sikkerhet i Norden. Det er også felles enighet om behovet for jernbane mellom Nordlandsbanen og Storuman på svensk side der to jernbaner møtes, Innlandsbanen/ Tverrbanen til Umeå og to europaveier møtes, E12 og E45.

Derfor bør E12 og de øst- vestlige forbindelsene nord i Norden løftes høyere i KVVU Nord-Norge og neste NTP – som også bør bli en nordisk transportplan. I notatet om tiltakspakken er det kun lagt inn 70 millioner som behov for opprusting av E12 strekning Mo i Rana- Riksgrensen 38 km for perioden 2024-2035, dette beløpet må økes betydelig.

I Hattfjelldal ligger Nord-Norges største trebearbeidende industri som bruker skog som fornybar ressurs i hele regionen. I lys av det grønne skiftet vil det derfor være viktig at rv73 blir oppgradert for at det skal bli gunstig ressursutnyttelse. I tillegg vil rv73 i beredskapssammenheng være en viktig del av veinettet i grenseregionen.

6. For få tiltak for industriklynger som Rana

Rana er den tredje største kommunen i Nord-Norge med 26 000 innbyggere, med Mo i Rana er som senter både for kommunen og en større region med 35 000 innbyggere, den største eksportklyngen av sjømat- og industribedrifter i nord. Mo i Rana er også regionalt knutepunkt med havn, flyplass, jernbane og to europaveier som møtes (E6 nord – sør og E12 – mot øst til Sverige og Finland).

Rana er vertskap til Mo Industripark, en av de største industriklyngene i landet med ca. 110 selskaper og 2500 ansatte. Det gjør at Rana også er en viktig eksportkommune i nord med store prosessbedrifter som Celsa, Elkem, Ferroglobe og Rana Gruber og den største verkstedindustrien i landsdelen. Kommunen sin visjon «Norges grønne industrihovedstad – fremtiden er fornybar» spiller godt på lag med Mo Industripark sin visjon som er å være «Grønn Industripark i verdensklasse».

God transportinfrastruktur er generelt en av nøklene til å trekke store grønne etableringer og videreutvikle industriklyngene i nord og nasjonalt. Dette er så viktig i Rana at kommunen og regionalt næringsliv bidrar med milliardbeløp til ny stor flyplass, som Avinor nå bygger, og ny dypvannskai for den grønne industrien og regionen, og i et godt samarbeid med Kystverket som finansierer farledsutbedringen.

Statlige tiltak for å løse industriklyngenes transportbehov mangler i stor grad i KVV Nord-Norge selv om transportetatene har en god beskrivelse av den grønne industriens store og viktige transportbehov.

Statens vegvesen anbefalte en KVV allerede i 2018. Det er allerede trengsel på flere veistrekninger. Uten nye løsninger og god tilrettelegging for grønn mobilitet vil den grønne industriveksten i Mo i Rana føre til store bilkøer og miljøproblemer, både for lokaltrafikk og gjennomfartstrafikk på E6 og E12.

Polarsirkelrådet har etterlyst en Statlig konseptvalgutredning eller transportutredning for E6 og Mo i Rana for å gi grunnlag for tiltak på statlig, fylkeskommunal og kommunal infrastruktur. Bedre tilkoblinger mellom industrien og statlig transportinfrastruktur.

Sak 45/23 Eventuelt

Ingen saker meldt inn under eventuelt.

Neste møte i Polarsirkelrådet er 8-9 februar 2024, ifb. med Polarsirkeltinget.

Møtet slutt kl. 1430.

Polarsirkelrådet - Indre Helgeland Interkommunalt Politisk Råd

Kjell-Idar Juvik
Sekretariatsleder